

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 327:004.056(07.034)

M58

Укладач Г. А. Іващенко

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародна інформація [Електронний ресурс] : методичні M58 рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" першого (бакалаврського) рівня / уклад. Г. А. Іващенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 34 с.

Подано методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи студентів, рекомендовану літературу для використання під час їх виконання. Практичні завдання розроблено для розуміння сутності технологій міжнародної інформації, інформаційних війн, інформаційної безпеки. Методичні рекомендації допоможуть студентам більш професійно орієнтуватися у міжнародному інформаційному просторі.

Рекомендовано для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 327:004.056 (07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

На сучасному етапі розвитку людства інформація є не лише повсякденним ресурсом, але й своєрідною "зброєю", володіння якою дає можливість управляти цілими народами, а точніше їхніми думками, почуттями і поведінкою, для досягнення певних політичних, економічних, військових та інших цілей на міжнародній арені. Водночас, інформація є тим ресурсом, що розширює можливості людини, розкриває нові шляхи суспільного розвитку, створює умови для комфортного життя і економічного зростання. Сьогодні перевагу здобуває той, хто вміє працювати з інформацією, оцінювати різні відомості з точки зору їхньої достовірності, об'єктивності, повноти, актуальності, важливості, а також створювати свою інформацію.

Навчальна дисципліна "Міжнародна інформація" присвячена найбільш актуальним питанням управління і використання інформації та інформаційно-комунікаційних технологій у сучасних міжнародних відносинах. Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні положення інформаційно-аналітичної діяльності фахівців з міжнародних відносин.

Компетентності, якими студенти мають оволодіти після вивчення навчальної дисципліни, такі:

здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій;

здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

здатність здійснювати пошук та первинне оброблення міжнародної інформації;

здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного, правового підходів;

уміння використовувати сучасні програмно-апаратні засоби, навички роботи у соціальних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси;

ураховувати правові засади під час здійснення діяльності;

здатність здійснювати підготовку ділових документів;

здатність організовувати та проводити соціологічні дослідження;

навички управління інформацією;
 здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;
 навички взаємодії із іншими людьми, вміння роботи в групах;
 уміння організації власної діяльності, зокрема наукової, та ефективного використання часу.

Змістовий модуль 1

Основи міжнародної інформації

Практичні завдання за темами

Тема 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації

Завдання 1.1 (стереотипне). Установіть відповідність між терміном та його визначенням (табл. 1).

Таблиця 1

Дані завдання

Терміни	Визначення
1	2
1. Статистична інформація. 2. Соціологічна інформація. 3. Правова інформація. 4. Масова інформація. 5. Міжнародна інформація	А. Сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо Б. Сукупність відомостей про систему міжнародних відносин, а також структуру, загальні властивості інформації і питання, пов'язані з пошуком, збиранням, аналізом, зберіганням і розповсюдженням інформації в системі міжнародних відносин В. Офіційна документована державна інформація, яка дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, що відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя

1	2
	Г. Публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація
	Г. Документовані або публічно оголошені відомості про ставлення окремих громадян і соціальних груп до суспільних подій та явищ, процесів, фактів

Тестові завдання

1. Лісабонський саміт країн ЄС щодо розбудови інформаційного суспільства відбувся у:

- а) 1999 р.;
- б) 2000 р.;
- в) 2001 р.;
- г) 2002 р.;
- ґ) 1998 р.

2. Європейський вимір глобального інформаційного суспільства втілений у:

- а) Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства;
- б) Окінавській хартії глобального інформаційного розвитку;
- в) Окінавській доктрині інформаційного суспільства;
- г) Окінавській хартії світового інформаційного порядку.

3. Засоби масової інформаційної комунікації належать до:

- а) офіційних джерел;
- б) опосередкованих неофіційних джерел;
- в) закритих джерел;
- г) конфіденційних джерел.

4. Проєкт "E-EUROPE+" зорієнтований на:

- а) країни-члени ЄС;
- б) країни-члени СНД;
- в) країни-кандидати ЄС;
- г) країни Балтії.

5. Логічно правильна послідовність джерел інформації така:

- а) відкриті, закриті, таємні;
- б) відкриті, закриті, опосередковані;
- в) відкриті, закриті, розвідувальні.

6. Світові конгреси з інфоетики проведені:

- а) ЦЄї;
- б) ОБСЄ;
- в) ЮНЕСКО;
- г) НАТО.

7. WSIS (WCIC) – це:

- а) Всесвітній симпозиум інформаційної спільноти;
- б) Всесвітній саміт інформаційного суспільства;
- в) Всесвітній союз інформаційних суспільств;
- г) Всесвітній саміт інформаційної співпраці;
- г) Всесвітня служба інформаційної спільноти.

8. ЮНІДО надає інформацію про:

- а) фірми;
- б) політику держави;
- в) світових знаменитостей;
- г) курси валют.

9. Основні принципи інформаційних відносин України викладені в:

- а) програмі інформатизації;
- б) Законі України "Про інформацію";
- в) Законі України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 рр.";
- г) Законі України "Про доступ до публічної інформації".

10. Програма ERASMUS стосується сфери:

- а) ІКТ;
- б) освіти;
- в) медицини;
- г) адміністрування.

11. Основні засади комунікаційної політики ЄС викладені в:

- а) білій книзі з комунікаційної політики ЄС;
- б) зеленій книзі з комунікаційної політики ЄС;
- в) доповіді Бангемана.

12. Сутність пертинентності полягає у:

- а) відповідності отриманої інформації інформаційному запиту;
- б) відповідності отриманої інформації інформаційній потребі;
- в) рівноцінності двох або кількох чинників.

13. Автором доповіді "Європа і глобальне інформаційне суспільство, рекомендації європейської комісії" (1994 р.) був:

- а) Х. Солана;
- б) М. Маклуен;
- в) М. Бангеман;
- г) З. Бжезинський.

14. Автором концепції постіндустріального суспільства є:

- а) А. Гор;
- б) Е. Тоффлер;
- в) Д. Белл.

15. Проект ESPRIT був зорієнтований на сферу:

- а) освіти;
- б) охорони довкілля;
- в) промислового виробництва;
- г) медицини.

16. Ініціатива е-інклюзія зорієнтована на створення умов для повноцінної участі осіб з обмеженими можливостями та осіб похилого віку в інформаційному суспільстві, реалізувалася в рамках:

- а) плану дій е-Європа – 2005;
- б) рекомендацій, що викладені у "Доповіді Бангемана";
- в) плану дій "е-Європа+";
- г) стратегічної ініціативи "і2010 – Європейське інформаційне суспільство заради зростання і зайнятості".

17. "Місії доповідачів" утворені:

- а) ООН;
- б) ЄС;
- в) НАТО;
- г) ОБСЄ;
- ґ) ЦЄІ.

18. Хартія глобального інформаційного розвитку була прийнята:

- а) на Окінаві;
- б) на Кіпрі;
- в) у Давосі.

19. План дій WSIS був прийнятий:

- а) у 1994 р. у Брюсселі;
- б) у 2000 р. на Окінаві;
- в) у 2003 р. у Женеві;
- г) у 2005 р. у Тунісі.

20. Сукупність інформаційних засобів країни є її:

- а) інформаційним продуктом;
- б) інформаційним потенціалом;
- в) інформаційним простором.

21. Правильний порядок етапів методики пошуку інформації:

а) планування пошукової процедури, формулювання і уточнення інформаційного запиту, реалізація пошуку, остаточне вирішення пошукового завдання;

б) реалізація пошуку, формулювання і уточнення інформаційного запиту, планування пошуку, остаточне вирішення пошукового завдання;

в) формулювання і уточнення інформаційного запиту, планування пошукової процедури, реалізація пошуку, остаточне вирішення пошукового завдання.

22. Засоби масової інформаційної комунікації належать до:

- а) офіційних джерел;
- б) опосередкованих неофіційних джерел;
- в) закритих джерел;
- г) конфіденційних джерел.

23. Програма "Інформація для всіх" прийнята:

- а) Радою Європи;
- б) Європейським Союзом;
- в) ЮНЕСКО;
- г) ОБСЄ.

24. До інформації, яка захищається, належить:

- а) секретна інформація;
- б) міжособистісна інформація;
- в) інформація кредитно-інформаційних бюро.

25. Скільки офіційних мов має ЄС:

- а) 17;
- б) 20;
- в) 24;
- г) 27.

26. Міжнародна інформація зорієнтована на:

- а) забезпечення національної безпеки;
- б) маніпулювання громадською думкою;
- в) сприяння кібертероризму;
- г) цензуру в інтернеті.

27. "Місії для встановлення фактів" запроваджені:

- а) ОБСЄ;
- б) НАТО;
- в) Європейським парламентом;
- г) Радою Європи.

28. "Місії доповідачів" базуються на концепції:

- а) публічної дипломатії ОБСЄ;
- б) мідіадипломатії НАТО;
- в) превентивної дипломатії ОБСЄ;
- г) превентивної дипломатії НАТО.

29. Спеціалізовані кредитно-інформаційні бюро надають інформацію про:

- а) курс валют;
- б) фірми;
- в) новітні інформаційно-комунікаційні технології;
- г) особливості державної політики певної країни.

30. Забезпечення широкого доступу громадян до джерел інформації належить до цілей:

- а) інформаційної політики;
- б) комунікаційної політики;
- в) пропаганди;
- г) зовнішньополітичної комунікації.

31. Складовими національного бренда є:

- а) туризм, експорт, інвестиції, культура, населення;
- б) туризм, експорт, інвестиції, прибутки високопосадовців;
- в) культурна спадщина, туризм, управління, кримінальне законодавство;
- г) географічне розташування, імміграція, історична спадщина, участь у військових операціях.

32. Елвін Тофлер є автором концепції:

- а) глобального села;
- б) трьох хвиль;
- в) криелектронної Європи;
- г) суспільства знань.

33. Криптографією забезпечується:

- а) конфіденційність інформації;
- б) вірогідність інформації;

в) доступність інформації;

г) витік інформації.

34. Підвищення обізнаності громадян з усіх форм медіапошань є ціллю:

а) медіаплюралізму;

б) програми "Глобальний виклик Бангемана";

в) медіаграмотності.

г) білої книги з комунікаційної політики ЄС.

35. Програми ЮНЕСКО в галузі ІКТ закликають до допомоги:

а) країнам, що розвиваються;

б) країнам-кандидатам ЄС;

в) країнам-партнерам НАТО;

г) країнам колишнього соцтабору.

36. Віртуальна дипломатія належить до:

а) технологій "м'якого" впливу;

б) технологій "жорсткого" впливу;

в) технологій домінування.

37. Комплекс асоціацій, які з'являються під час згадування назви країни чи її товарів – це її:

а) репутація;

б) авторитет;

в) імідж;

г) бренд;

г) місце на політичній арені.

38. Вперше термін "інформаційне суспільство" використали у:

а) США;

б) Японії;

в) Великобританії;

г) Радянському Союзу.

39. ІКТ – це:

а) інформаційно-комунікаційні технології;

б) інтерактивно-комунікаційні технології;

в) ініціативно-комунікаційні тренди;

г) інформаційно-комунікативні тенденції.

40. Моніторинг – це форма:

а) аналітичної діяльності;

б) пропагандистської діяльності;

- в) іміджевої інформації;
- г) позиційної інформації.

41. Програма ЄС сприяння модернізації систем вищої освіти в країнах-сусідах – це:

- а) Socrates;
- б) Copernicus;
- в) TEMPUS;
- г) Leonardo.

Тести для самостійного опрацювання

42. Участь України в програмі TEMPUS узгоджувалася з:

- а) приєднанням до Болонського процесу;
- б) запровадженням зовнішнього незалежного оцінювання;
- в) появою приватних закладів вищої освіти.

43. Універсальне визначення терміна "інформаційне суспільство" запропоновано в:

- а) документах BCIC;
- б) Окінавській хартії;
- в) доповіді М. Бангемана;
- г) ініціативі "е-Європа".

44. Інформаційна революція – це:

- а) метафора, що позначає вплив інформаційно-комунікаційних технологій на життя людини;
- б) революційні зміни у світосприйнятті людей у ХХ ст.;
- в) революція, яку може здійснити робототехніка.

45. Учасниками Окінавського форуму були:

- а) країни-члени НАТО та ЄС;
- б) РФ, ЄС;
- в) країни-члени ОБСЄ;
- г) країни "Великої сімки", ЄС та РФ.

46. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства прийнята у:

- а) 2000 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 2002 р.;
- г) 2003 р.

47. Рейтинг Світового економічного форуму, який оцінює інституції, практики та фактори, що визначають рівень продуктивності країни, – це:

- а) індекс глобальної конкурентоспроможності;
- б) індекс людського розвитку;
- в) індекс верховенства права;
- г) рейтинг податкового навантаження.

48. Індекс сприйняття корупції щорічно розраховується організацією:

- а) Heritage Foundation;
- б) Transparency International;
- в) Wall Street Journal;
- г) World Economic Forum.

Рекомендована література: [5; 11; 16].

Тема 2. Інформаційне суспільство

Завдання 2.1. Необхідно подивитися документальний фільм "Зберігачі цифрової пам'яті" за посиланням: <https://youtu.be/D1r7ISX3OOE>.

Проаналізуйте, які компанії зберігають найбільшу частку цифрової інформації, в якій країні вони зосереджені? Як швидко змінюється інформація у світі?

Передбачається проведення обговорення даного документального фільму.

Тестові завдання. Оберіть зайвий варіант.

1. Джерелами правової інформації є:

- а) Конституція держави;
- б) нормативно-правові акти;
- в) міжнародні договори;
- г) науково-популярна інформація.

2. Центр інформації і документації НАТО здійснює таку діяльність:

- а) надає візову підтримку;
- б) інформує про програми НАТО;
- в) забезпечує доступ до електронної інформації;
- г) організує екскурсії до штаб-квартири.

3. Формами інформаційно-аналітичної роботи є:
- а) внесення поправок до законів;
 - б) моніторинг;
 - в) аналіз зовнішньополітичної діяльності;
 - г) дослідження актуальних проблем.
4. Об'єктами єдиного інформаційного простору є:
- а) інформаційні ресурси;
 - б) інформаційна могутність;
 - в) інформаційно-комунікаційні технології;
 - г) ЗМІК.
5. Захист інформації зорієнтований на:
- а) запобігання витоку і втраті інформації;
 - б) поширення дезінформації;
 - в) збереження повноти; вірогідності; цілісності інформації;
 - г) збереження конфіденційності та таємності інформації.
6. Напрямами мовної політики ЄС є:
- а) обов'язкове володіння англійською мовою;
 - б) заохочення до вивчення мов;
 - в) сприяння мовній різноманітності;
 - г) сприяння соціальній інтеграції.
7. До зовнішньополітичних комунікацій належать:
- а) традиційна дипломатія;
 - б) віртуальна дипломатія;
 - в) медіадипломатія;
 - г) культурна дипломатія;
 - г') інформативна дипломатія.
8. Властивостями інформаційного ресурсу є:
- а) можливість одночасного використання багатьма людьми;
 - б) вичерпність;
 - в) невичерпність;
 - г) постійне збільшення.
9. Завдання програми ТЕМПУС:
- а) модернізація навчальних програм;
 - б) удосконалення управління та врядування закладів вищої освіти;
 - в) посилення зв'язків між освітою та суспільством;
 - г) вихід із Болонського процесу.

10. Пріоритетними завданнями програми ТЕМПУС визначено:
а) запровадження системи ECTS;
б) перехід на контрактну форму навчання;
в) взаємне визнання дипломів у країнах-учасницях Болонського процесу.

11. Синонімами терміна "віртуальна дипломатія" є:

- а) цифрова дипломатія;
- б) електронна дипломатія;
- в) традиційна дипломатія;
- г) мережева дипломатія.

12. До завдань віртуальної дипломатії належать:

- а) створення атмосфери довіри;
- б) робота з цільовими групами;
- в) підрив авторитету керівництва іншої держави;
- г) мінімалізація ризиків для національної безпеки.

Тести для самостійного опрацювання

13. Основними критеріями інформаційного суспільства є:

- а) технологічний;
- б) соціальний;
- в) аграрний;
- г) культурний;
- г) економічний.

14. Діяльність комітету експертів з комп'ютерної злочинності полягає у:

- а) ідентифікації нових злочинів у кіберпросторі;
- б) розробленні принципів регулювання кіберпростору;
- в) розробленні конвенції про злочини в кіберпросторі;
- г) захист конфіденційності інформаційних джерел журналістів.

15. Ініціатива Е-Європа має такі пріоритети:

- а) захист прав і свобод журналістів;
- б) швидкий; дешевий і безпечний інтернет;
- в) інвестиції в людей та знання;
- г) заохочення користування інтернетом.

16. Цілями публічної дипломатії є:

- а) донесення позитивної інформації про цінності держави;
- б) ізоляція ворогів держави;
- в) підрив авторитету іншої держави.

17. Розвиток ІКТ спровокував появу нових інформаційних загроз:

- а) цифрового розриву;
- б) маніпулювання громадською думкою;
- в) використання інтернету терористичними організаціями;
- г) загального доступу всіх верств населення до інформації.

Рекомендована література: [3; 5; 11].

Тема 3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби

Завдання 3.1. Порівняльна характеристика баз даних міжнародної наукової інформації.

Мета завдання: навчитися отримувати науково-технічну інформацію у світових базах даних.

Під час виконання завдання студенти аналізують такі бази даних наукової інформації:

STN (Scientific & Technical Network) International;

CAS;

Medline;

INSPEC;

BIOSIS.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

1. Указати назву БД; її адресу в інтернеті. Охарактеризувати основні напрями її діяльності.

2. Вивчити структурні елементи БД; інформаційні продукти та послуги; які вона пропонує; умови доступу до інформації (вільний чи за передплатою).

3. Проаналізувати аспекти діяльності інформаційної БД:

галузеве спрямування;

надання бібліографічної та/або реферативної інформації;

можливість отримання повних текстів наукових матеріалів.

Завдання 3.2 (стереотипне). Установіть відповідність між терміном та його визначенням (табл. 2).

Дані завдання

Терміни	Визначення
1. Конфіденційна інформація. 2. Лобіювання. 3. Public Affairs. 4. Електронна дипломатія. 5. Правова інформація	А. Відомості; які знаходяться у володінні; користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов
	Б. Представництво організованих груп впливу на рівні міжнародних; наднаціональних регіональних та національних інституцій для забезпечення національних і корпоративних інтересів
	В. Міжнародні комунікації в сфері публічної політики та громадянського суспільства; зв'язки з лідерами громадської думки
	Г. Використання глобальних інформаційно-комунікаційних мереж в міжнародних відносинах; що охоплюють практику міждержавного співробітництва; системи прийняття зовнішньополітичних рішень; комунікації дипломатичних місій; які здійснюються за допомогою інноваційних технологій
	Г. Сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право; його систему; джерела; реалізацію; юридичні факти; правовідносини; правопорядок; правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо

Питання для самостійного опрацювання

1. Охарактеризуйте інформаційні ресурси конкретної галузі України.
2. Укажіть зарубіжні бази даних; які доцільно використовувати для інформаційного забезпечення зовнішньої політики України.

Рекомендована література: [3; 5; 7].

Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах

Тестові завдання

1. Індекс економічної свободи розраховується на підставі 12 показників; згрупованих у 4 широкі категорії; або базиси економічної свободи:
 - а) верховенство права (захист прав власності; ефективність судової системи; урядова сумлінність);

б) обмеження уряду (податковий тягар; державні витрати; фіскальне здоров'я);

в) соціальне забезпечення та безпека (рівень урбанізації; верховенство права; міжкласове невдоволення; нерівність доходів);

г) відкритість ринків (свобода торгівлі; свобода інвестицій; фінансова свобода);

ґ) регуляторна ефективність (свобода бізнесу; свобода ринку праці; монетарна свобода).

2. Індекс процвітання країни містить такі фактори:

а) якість економіки;

б) бізнес-середовище;

в) управління;

г) освіта;

ґ) здоров'я;

д) безпека;

е) особисті свободи;

є) інноваційний розвиток;

ж) соціальний капітал;

з) довкілля.

3. Серед показників, які оцінює рейтинг Doing Business, можна виокремити такі:

а) захист прав міноритарних інвесторів;

б) доступ до кредитного фінансування;

в) рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;

г) легкість підключення до електромереж.

4. До рейтингів, які оцінюють рівень корумпованості країни, належать такі:

а) Corruption Perception Index;

б) The Open Budget Survey;

в) Global Open Data Index;

г) Doing Business.

5. Серед глобальних індексів, що вимірюють рівень суспільного розвитку країни, є такі:

а) Social Progress Index;

б) KOF Index of Globalization;

в) Global Peace Index;

г) The Good Country Index.

Завдання 4.1. (стереотипне). Установіть відповідність між терміном та його визначенням (табл. 3).

Таблиця 3

Дані завдання

Терміни	Визначення
1. Зовнішньополітичні комунікації. 2. Брендинг. 3. Інформаційний простір. 4. Інформаційні ресурси. 5. Медіадипломатія	А. Проведення зовнішньої політики з використанням засобів масової комунікації та можливостей впливу на закордонну громадську думку
	Б. Формування позитивного сприйняття держави в світі – складова зовнішньої політики; яка обумовлюється міжнародною конкуренцією державних брендів і необхідністю забезпечення геостратегічних; геополітичних та національних інтересів у сфері міжнародних відносин
	В. Засоби; можливості і джерела інформації; які визначають роль і місце держави в світі та є показником національного багатства країни
	Г. Система спільного використання національних інформаційних ресурсів за узгодженими сферами і напрямками діяльності
	Ґ. Процес обміну міжнародною інформацією у системі міжнародних відносин між окремими суб'єктами; між державами; суспільними групами та індивідами

Рекомендована література: [4; 5; 7; 17].

Тема 5. Здобуття й оброблення документів міжнародної інформації

Тестові завдання

1. Залучення громадян до обговорення політичних рішень належить до цілей (оберіть одну відповідь):

- а) інформаційної політики;
- б) комунікаційної політики;

- в) пропаганди;
- г) зовнішньополітичної комунікації.

2. Автором доповіді "Європа і глобальне інформаційне суспільство, рекомендації європейської комісії" (1994 р.) був (оберіть одну відповідь):

- а) З. Бжезинський;
- б) Х. Солана;
- в) М. Бангеман;
- г) М. Маклуен.

3. Проєкт SOCRATUS був зорієнтований на сферу (оберіть одну відповідь):

- а) адміністрування;
- б) медицини;
- в) охорони довкілля;
- г) освіти.

4. Система інтерактивної взаємодії держави та громадян через інтернет – це (оберіть одну відповідь):

- а) електронний прес-центр;
- б) електронна рада;
- в) електронний уряд;
- г) електронний парламент.

5. Упровадження електронної освіти належить до пріоритетів (оберіть одну відповідь):

- а) програми "Пам'ять світу";
- б) доповіді Бангемана;
- в) проєкту ESPRIT;
- г) ініціативи "е-Європа".

6. Інформаційні запити бувають (оберіть одну відповідь):

- а) популярні;
- б) аналітичні;
- в) документальні;
- г) тематичні.

7. Інформаційна політика держави входить до воєнної доктрини (оберіть одну відповідь):

- а) України;
- б) США;
- в) Великобританії;
- г) Ірану.

Завдання 5.1 (стереотипне). Встановіть відповідність між терміном та його визначенням (табл. 4).

Таблиця 4

Дані завдання

Терміни	Визначення
1. Культурна дипломатія. 2. Масова інформація. 3. Правова інформація. 4. Інформаційні ресурси. 5. Брендинг	А. Складова зовнішньої політики держав і міжнародних організацій; що враховує чинники національно-культурної ідентичності в здійсненні міжнародного співробітництва
	Б. Публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація
	В. Сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела; реалізацію; юридичні факти; правовідносини; правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо
	Г. Засоби; можливості і джерела інформації; які визначають роль і місце держави в світі і є показником національного багатства країни
	Ґ. Формування позитивного сприйняття держави в світі; складова зовнішньої політики, яка обумовлюється міжнародною конкуренцією державних брендів і необхідністю забезпечення геостратегічних, геополітичних та національних інтересів у сфері міжнародних відносин

Рекомендована література: [5; 7; 17].

Тема 6. Міжнародна інформаційна діяльність

Завдання 6.1. Інформаційна діяльність міжнародних неурядових організацій на прикладі діяльності:

Організації Об'єднаних націй;

ЮНЕСКО;

НАТО;

Ради Європи; Європейського Союзу; ОБСЄ.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

Студентам пропонується здійснити аналіз структури та інформаційного наповнення офіційного сайту неурядової міжнародної організації та підготувати на його основі есе про діяльність однієї з цих організацій. Під час виконання завдання необхідно проаналізувати структуру та зміст (наповнення) сайту організації: основні структурні елементи, тематичні категорії, за якими представлено інформацію, мови, якими подано інформацію, ознайомитись з програмними документами організації, визначити основні напрями інформаційної діяльності.

Результати роботи слід оформити за таким планом:

1. Короткі відомості про організацію.
2. Напрями інформаційної діяльності.
3. Інформаційні підрозділи міжнародних неурядових організацій: їх цілі та функції.
4. Інформаційні та документні ресурси організації.

Завдання 6.2. Інформаційна діяльність Організації Об'єднаних Націй.

Мета завдання: вивчення студентами основних напрямів діяльності ООН.

Для виконання завдання студентам пропонується ознайомитись з офіційним сайтом Організації Об'єднаних Націй в інтернеті.

Зміст і послідовність виконання завдань

1. Здійснити пошук в інтернеті офіційного сайту ООН.
2. Проаналізувати структуру та зміст (наповнення) сайту ООН: основні структурні елементи; тематика подання інформації; мови, якими подано інформацію.
3. Ознайомитись з основними офіційними (програмними) документами ООН.
4. Визначити основні напрями програми діяльності Департаменту суспільної інформації ООН.
5. Вивчити діяльність документаційних центрів ООН.
6. Результати роботи оформити в зошиті за планом: мета та історія створення ООН; головні органи та спеціалізовані установи ООН;

офіційні документи ООН;
напрями інформаційної політики ООН.

Завдання 6.3. Питання для підготовки презентацій на доповідей:

1. Охарактеризуйте основні напрями інформаційної діяльності Ради Європи.
2. У чому полягає специфіка інформаційної політики НАТО?
3. Здійсніть порівняльний аналіз інформаційної політики ОБСЄ і ЦЄІ.
4. Програми та діяльність ЮНЕСКО в галузі інформації та комунікацій.
5. Формування міжнародного інформаційного порядку його підтримка з боку ООН і ЮНЕСКО.
6. Інформаційна діяльність НАТО.
7. Діяльність центру інформації та документації НАТО в Україні.
8. Інформаційна стратегія та програми Європейського Союзу.
9. Становлення і тенденції розвитку Європейського інформаційного простору.
10. Правове регулювання міжнародної інформаційної діяльності.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

Студенти обирають тему. Необхідно підготувати доповіді. Регламент доповіді максимально 6 хвилин.

Створення презентації:

Необхідно відкрити програму PowerPoint та обрати дію:

натиснути елемент "Нова презентація", щоб створити презентацію з самого початку;

обрати один із шаблонів;

натиснути елемент "Огляньте разом", а потім кнопку "Створити", щоб переглянути поради з роботи в програмі PowerPoint;

створення нової презентації PowerPoint;

додавання слайда;

оберіть слайд, за яким потрібно вставити новий;

оберіть "Основне > Створити слайд";

оберіть макет і введіть потрібний тип у списку; який розкривається.

Слайдів необхідно виконати від 6 до 12. Інформація, подана на слайдах, повинна бути оформлена діловим стилем.

Питання для самодіагностики

1. Національна інформаційна політика України: проблеми і перспективи розвитку інформаційної інфраструктури.
2. Становлення інформаційного простору України.
3. Законодавче забезпечення інформаційних прав і свобод у демократичному суспільстві.
4. Інформаційне право європейських країн.
5. Інформаційне право: міжнародна практика і національні законодавства.
6. Правові аспекти інформаційного простору України.
7. Інформаційне право європейських країн: конституційні положення про права і свободи ЗМІ.

Рекомендована література: [4; 5; 7; 17].

Тема 7. Технології міжнародної інформації

Завдання 7.1. Аналіз діяльності Депозитарію публікацій ООН в Україні.

Мета завдання: ознайомитися з діяльністю Депозитарію публікацій ООН в Україні.

Заняття проводяться з онлайн публікаціями ООН; а також таких установ, як ЮНЕСКО, Міжнародна організація праці, МАГАТЕ, Всесвітня організація торгівлі, Всесвітня організація охорони здоров'я, Міжнародна організація цивільної авіації.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

1. Ознайомитись з фондом онлайн публікацій ООН.
2. Подати у вигляді схеми відомості про склад фонду за видовою структурою та тематичними розділами.
3. Визначити основні канали отримання інформації для поповнення фонду (Представництво ООН; Управління верховного комісара з прав біженців; Світовий банк; Міжнародний валютний Фонд і Міжнародна організація праці).
4. Проаналізувати участь України в роботі ООН (за матеріалами депозитарію).

Завдання 7.2 (стереотипне). Установіть відповідність між терміном та його визначенням (табл. 5).

Дані завдання

Терміни	Визначення
1. Електронна дипломатія. 2. Лобіювання. 3. Статистична інформація. 4. Міжнародна інформація. 5. Іміджева дипломатія	А. Представництво організованих груп впливу на рівні міжнародних, наднаціональних, регіональних та національних інституцій для забезпечення національних і корпоративних інтересів
	Б. Використання глобальних інформаційно-комунікаційних мереж у міжнародних відносинах, що охоплюють практику міждержавного співробітництва; системи прийняття зовнішньополітичних рішень, комунікації дипломатичних місій; які здійснюються за допомогою інноваційних технологій
	В. Формування та підтримка іміджу національних інтересів у системі міжнародних відносин і позитивної світової громадської думки, роз'яснення зовнішньої політики за допомогою іміджевих технологій
	Г. Сукупність відомостей про систему міжнародних відносин; а також структуру, загальні властивості інформації і питання; пов'язані з пошуком, збиранням, аналізом, зберіганням і розповсюдженням інформації у системі міжнародних відносин
	Г'. Офіційна документована державна інформація; яка дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, що відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя

Завдання 7.3 (евристичне). Оберіть одну з наведених тем та напишіть коротке есе.

Перелік тем для написання есе:

1. Роль міжнародної інформації у розвитку міжнародних економічних відносин.
2. Роль інформаційного права й інформаційного законодавства в сучасному інформаційному суспільстві.
3. Україна: передумови переходу до інформаційного суспільства.
4. Основні категорії споживачів інформації.
5. Мета інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.
6. Характеристика операцій в побудові гіпотези дослідження під час здійснення інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

7. Вимоги до діяльності світових інформаційно-аналітичних центрів.
8. Основні тенденції розвитку сучасних інформаційно-аналітичних центрів.
9. Проблеми формування вітчизняних "фабрик думок".
10. Тенденції розвитку "мозкових центрів" в Україні.
11. Місце міжнародної інформації у взаєминах країн Європи.
12. Україна в міжнародному інформаційному просторі.
13. Аналітичні прогнози у міжнародних відносинах.
14. Сучасні засоби передавання інформації та їх вплив на взаємини між країн.
15. Діяльність мережі інформаційних центрів ООН в умовах поширення процесів всесвітньої інтеграції.
16. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства як стратегія розвитку глобальної інформаційної інфраструктури.
17. Правове регулювання міжнародної інформаційної діяльності в Україні на початку XXI століття.
18. Роль ЮНЕСКО в галузі інформації в умовах глобалізації.
19. Інформаційна діяльність світових міжнародних організацій.
20. Інформаційна діяльність регіональних міжнародних організацій.
21. Державна політика України в сфері національного інформаційного простору.
22. Роль міжнародних рейтингів у підвищенні ефективності системи державного управління в Україні.
23. Інформаційні кампанії як чинник інтеграції до міжнародних об'єднань (на прикладі популяризації ЄС та НАТО в Україні).
24. Роль "нових медіа" у побудові передвиборчої кампанії.
25. Роль ЗМІ у збалансованому висвітленні міжнародних військових конфліктів.
26. Формування іміджу України у європейському масмедійному просторі.
27. Відкриті дані як чинник економічного розвитку країни/регіону (на вибір).
28. Роль культурної дипломатії у розвитку держави.
29. Роль лобізму у розвитку держави.

Питання для самодіагностики

1. Концепції інформаційної політики Ради Європи та Європейського Союзу.

2. Політичні аспекти міжнародного співробітництва в галузі комунікації та інформації в рамках ЦЄІ.

3. Інформаційна проблематика в рамках діяльності міжнародної організації ОБСЄ.

4. Преса; радіо і телебачення як чинник медіадипломатії.

Рекомендована література: [9; 14; 15].

Тема 8. Масмедіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку

Завдання 8.1. Підготовка інформаційного дайджесту "Україна і світ" за матеріалами ЗМІ.

Мета завдання: засвоєння методики створення інформаційного дайджесту з використанням джерел міжнародної інформації.

Під час виконання завдання студенти аналізують основні сайти зарубіжних інформаційних агенцій, інших засобів масової інформації з метою пошуку інформації про Україну та створення інформаційного дайджесту.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

Дайджест (від англ. *digest* – стислий виклад, резюме) – це інформаційний продукт (видання; стаття; підбірка), що містить виклад творів у вигляді витягів з оригіналу чи у формі його вільного перекладу або добірку у повному чи скороченому вигляді найцікавіших творів, вибраних з інших видань.

1. Скласти перелік інформаційних агенцій, матеріали яких будуть аналізуватися.

2. Знайти повідомлення про Україну в матеріалах цих агентств.

3. Скласти інформаційний дайджест за формою:

текст повідомлення;

дата;

назва інформаційної агенції.

4. Оформити матеріал довідковими даними (вступ; структура видання; основні тематичні підрозділи).

Під час пошуку інформації; крім уже аналізованих раніше сайтів; пропонується скористатися матеріалами; поданими на сайтах:

[https://edition.cnn.com/;](https://edition.cnn.com/)

[https://www.reuters.com/?edition-redirect;](https://www.reuters.com/?edition-redirect)

[https://www.afp.com/en.](https://www.afp.com/en)

Питання для самодіагностики

1. Політична роль масмедіа у суспільстві.
2. Політика і національна практика регулювання інформаційної діяльності в зарубіжних державах (за вибором студента).
3. Засоби масової інформації у XXI столітті.
4. Глобалізація засобів масової інформації.
5. Конституційне забезпечення інформаційних прав і свобод в Україні: аналіз конституційних положень.

Рекомендована література: [5; 9; 17].

Тема 9. Інформаційні війни

Завдання 9.1. Аналіз форм сучасних інформаційних війн.

Проаналізуйте сутність та значення інформаційної боротьби першого та другого покоління.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

Під час проведення аналізу необхідно звернути увагу на те, що належить до інформаційної боротьби першого, а що до другого покоління.

Інформаційна боротьба першого покоління – це:

- ведення радіоелектронної боротьби;
- одержання розвідувальної інформації шляхом перехоплення й розшифрування інформаційних потоків;
- здійснення несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів з подальшою їх фальсифікацією чи викраденням;
- масове подання в інформаційних каналах супротивника чи глобальних мережах дезінформації для впливу на особи; які приймають рішення;
- одержання інформації від перехоплення відкритих джерел інформації.

Інформаційна боротьба другого покоління – це:

- створення атмосфери бездуховності й аморальності, негативного ставлення до культурної спадщини супротивника;
- маніпулювання суспільною свідомістю соціальних груп населення країни з метою створення політичної напруженості та хаосу;

- дестабілізація політичних відносин між партіями, об'єднаннями й рухами з метою провокації конфліктів; розпалення недовіри, підозрілості, загострення політичної боротьби, провокування репресій проти опозиції і навіть громадянської війни;
- зниження рівня інформаційного забезпечення органів влади й управління, інспірація помилкових управлінських рішень;
- дезінформація населення про роботу державних органів, підрив їхнього авторитету, дискредитація органів управління;
- підрив міжнародного авторитету держави, його співробітництва з іншими країнами;
- нанесення збитку життєво важливим інтересам держави в політичній; економічній, оборонній та інших сферах.

Завдання 9.2. Порівняльний аналіз засобів масової інформації.

Мета завдання: вироблення у студентів уміння отримувати необхідну оперативну інформацію, використовуючи засоби масової інформації.

Завдання виконується на основі вивчення структури та змістового наповнення інтернет-сайтів найбільших інформаційних агенцій світу. Кожен студент аналізує діяльність окремого інформаційного агентства.

Для аналізу пропонуються такі ЗМІ:

1. Інформаційні агентства новин:

Reuters (Велика Британія);

AFP – Agence France Press (Франція);

AP – Associated Press (США);

Bloomberg (США).

2. Телевізійні мережі новин:

CNN;

BBC.

3. Засоби масової комунікації:

The New York Times;

Financial Times тощо.

Зміст і послідовність виконання завдань

1. Вказати назву ЗМІ; її адресу в інтернеті. Охарактеризувати основні напрями її діяльності.

2. Вивчити структурні елементи інтернет-сайта ЗМІ, інформаційні продукти та послуги, тематичні рубрики; які він пропонує; умови доступу до інформації (вільний чи за передплатою).

3. Проаналізувати регіональний аспект діяльності ЗМІ: наявність регіональних відділень; інформація про які країни частіше висвітлюється в новинах; як представлена Україна в інформаційних матеріалах ЗМІ; якими мовами подається інформація тощо.

Рекомендована література: [5; 9; 17].

Тема 10. Інформаційна безпека

Завдання 10.1. Порівняльний аналіз офіційних джерел політичної інформації.

Мета завдання: вироблення у студентів уміння здійснювати пошук оперативної політичної інформації.

Для виконання завдання студенти аналізують структуру і зміст електронних представництв офіційних установ різних країн світу:

США (Білий дім; Держдепартамент США);

Англія;

Франція;

Німеччина;

Україна (Президент; Кабінет Міністрів; Верховна Рада України).

Зміст і послідовність виконання завдань

1. Здійснити пошук інтернет-представництва країни.

2. Проаналізувати структуру та зміст (наповнення) офіційних веб-сайтів:

основні структурні елементи;

тематичні рубрики.

3. Результати роботи оформити в зошиті за планом:

коротка довідка про країну;

структура політичної системи;

тематичні рубрики сайту;

інформація; що розміщена на сайті.

Завдання 10.2 (діагностичне). Наведіть по три приклади таких видів інформації; як:

а) правова інформація;

б) інформація про особу;

- в) інформація довідниково-енциклопедичного характеру;
- г) статистична інформація.

Завдання 10.3. Аналіз офіційних сайтів України.

Мета завдання: ознайомлення студентів з основними джерелами офіційної інформації про Україну.

Під час виконання завдання студенти аналізують структуру та зміст електронних представництв офіційних установ України.

Методичні рекомендації до виконання практичного завдання

1. Здійснити пошук в інтернеті офіційних сайтів; які інформують про Україну:

- Урядовий портал;
- сайт Президента України;
- сайт Міністерства закордонних справ України;
- сайт Верховної Ради;
- сайт Національного Інституту стратегічних досліджень;
- сайт Ради національної безпеки та оборони України тощо.

2. Проаналізувати структуру та зміст (наповнення) сайта:
основні структурні елементи;
тематичні рубрики.

3. Результати роботи оформити в зошиті за планом:
назва та мета створення сайта;
структурні підрозділи;
офіційні документи; подані на сайті;
тематичні рубрики сайта;
інформація; що подана на сайті.

Завдання до самостійної роботи

1. *Здійсніть порівняльний аналіз понять "інформаційна безпека" і "захист інформації".*

2. *Охарактеризуйте основні зовнішні і внутрішні загрози для інформаційної безпеки України.*

3. *Проаналізуйте основні ознаки поняття "інформаційна безпека".*

Рекомендована література: [9; 15].

Рекомендована література

Основна

1. Боднар І. Р. Міжнародна інформація : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення курсу / І. Р. Боднар. – Львів : Львів. комерц. акад., 2003. – Ч. I. – 108 с.
2. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація : навч. посіб. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – Київ : ВД "Слово", 2005. – 400 с.
3. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика / Є. А. Макаренко. – Київ : Наша культура і наука, 2000. – 367 с.
4. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика / Г. Г. Почепцов. – Київ : Знання, 2006. – 663 с.

Додаткова

5. Бачило І. Л. Информационное право: актуальные проблемы теории и практики : монографія / І. Л. Бачило. – Москва : Юрайт, 2009. – 530 с.
6. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – Москва : Эксмо, 2003. – 832 с.
7. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика; общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. под ред. О. И. Шкаратана. – Москва : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
8. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : навч. посіб. / Б. А. Кормич. – Київ : Кондор, 2004. – 384 с.
9. Королько В. Г. Основы публичных рилейшнз / В. Г. Королько. – Москва : Рефл-бук ; Киев : Ваклер, 2001. – 528 с.
10. Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство; політика; право в програмній діяльності ЮНЕСКО : монографія / Є. А. Макаренко. – Київ : Наша культура і наука, 2000. – 384 с.
11. Панов М. І. Політологія. Академічний курс : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. І. Панов, Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. – 2-ге вид.; переробл. і доповн. – Київ : ВД "Ін Юре", 2006. – 520 с.
12. Петрик В. М. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю; ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навч. посіб. / В. М. Петрик, В. В. Остроухов та ін. – Київ : Росава, 2006. – 208 с.

13. Почепцов Г. Г. Информация и дезинформация / Г. Г. Почепцов. – Киев : Ника-Центр ; Эльга, 2001. – 256 с.
14. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – Москва : Рефл-бук ; Киев : Ваклер, 2003. – 656 с.
15. Тадеев А. А. Информационное право : учебник / А. А. Тадеев. – Москва : Эксмо, 2005. – 464 с.
16. Требин М. П. Войны XXI века / М. П. Требин. – Москва : АСТ ; Минск : Харвест, 2005. – 608 с.
17. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави : навч. посіб. / О. К. Юдін, В. М. Богуш. – Харків : Консум, 2005. – 576 с.

Інформаційні ресурси

18. Міжнародна інформація. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4627>.
19. Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. – Режим доступу : <https://mir.gov.ua/>.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Основи міжнародної інформації	4
Практичні завдання за темами.....	4
Тема 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації	4
Тема 2. Інформаційне суспільство	12
Тема 3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби	15
Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах	16
Тема 5. Здобуття й оброблення документів міжнародної інформації	18
Тема 6. Міжнародна інформаційна діяльність	20
Тема 7. Технології міжнародної інформації	23
Тема 8. Масмедіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку	26
Тема 9. Інформаційні війни	27
Тема 10. Інформаційна безпека.....	29
Рекомендована література.....	31
Основна.....	31
Додаткова.....	31
Інформаційні ресурси	32

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Іващенко** Ганна Анатоліївна

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2021 р. Поз. № 223 ЕВ. Обсяг 34 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*